

Notitie met pastorale aanwijzingen voor het Jaar van het geloof

Inleiding

Met de apostolische brief *Porta fidei* van 11 oktober 2011 heeft de Heilige Vader Benedictus XVI een *Jaar van het geloof* aangekondigd. Dit zal op 11 oktober 2012 beginnen bij de vijftigste verjaardag van de opening van het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie en zal eindigen op 24 november 2013, het Hoogfeest van Onze Heer Jezus Christus, Koning van het heelal.

Dit jaar zal voor alle gelovigen een gunstige gelegenheid zijn om dieper te begrijpen dat het fundament van het christelijke geloof “de ontmoeting is met een gebeurtenis”, “met een Persoon die aan ons leven een nieuwe horizon en daarmee zijn definitieve richting gaf”¹. Als het geloof gebaseerd is op de ontmoeting met de verrezen Jezus Christus, dan zal het opnieuw kunnen worden ontdekt in zijn totaliteit en heel zijn glans. “Ook in onze dagen is het geloof een gave die opnieuw moet worden ontdekt en gekoesterd en waarvan getuigenis moet worden afgelegd, opdat de Heer het ieder van ons vergunt de schoonheid en de vreugde van het christen zijn te beleven”².

Het begin van het Jaar van het geloof valt samen met de dankbare herdenking van twee grote gebeurtenissen die het gezicht van de Kerk in onze dagen hebben bepaald: de vijftigste verjaardag van de opening van het Tweede Vaticaans Concilie, door de zalige Johannes XXIII gewild (11 oktober 1962), en de twintigste verjaardag van het promulgeren van de *Catechismus van de Katholieke Kerk*, aan de Kerk aangeboden door de zalige Johannes Paulus II (11 oktober 1992).

---

1. Benedictus XVI, enc. *Deus caritas est*, 25 december 2005, nr. 1.

2. Id., homilie op het feest van de Doop van de Heer, 10 januari 2010.

Het Concilie heeft volgens paus Johannes XXIII “de katholieke leer in haar geheel, onverminderd en niet verworden” willen doorgeven en zich ervoor willen inzetten dat “deze zekere en onveranderlijke leer, die trouw moet worden geëerbiedigd, wordt verdiept en voorgehouden op een wijze die beantwoordt aan de eisen van onze tijd”³. Wat dit betreft, blijft het begin van de dogmatische constitutie *Lumen gentium* van doorslaggevend belang: “Christus is het licht van de volkeren. Vandaar het vurig verlangen van deze heilige, in de Heilige Geest verenigde kerkvergadering om met zijn licht dat zich op het gelaat van de Kerk weerspiegelt, heel de wereld te verlichten door het Evangelie te prediken aan alle schepselen (Marc. 16,15)”⁴. Te beginnen bij het licht van Christus, dat zuivert, verlicht en heiligt in de viering van de heilige liturgie (vgl. dogmatische constitutie *Sacrosanctum concilium*) en met zijn goddelijk woord (vgl. dogmatische constitutie *Dei Verbum*) heeft het concilie het diepste wezen van de Kerk (vgl. dogmatische constitutie *Lumen gentium*) en haar relatie met de huidige wereld willen verdiepen (vgl. pastorale constitutie *Gaudium et spes*). Rondom zijn vier constituties, de ware pijlers van het concilie, groeperen zich de verklaringen en decreten, die zich met enkele van de grootste uitdagingen van de tijd bezighouden.

Na het concilie heeft de Kerk zich ingezet voor de receptie en de toepassing van haar rijke onderricht, in continuïteit met de overlevering, onder de zekere leiding van het leergezag. Om een juiste receptie van het concilie te garanderen hebben de pausen meermaals de bisschoppensynodes, ingesteld door de dienaar Gods Paulus VI in 1965, bijeengeroepen⁵ en daarbij de Kerk duidelijke richtlijnen voorgehouden door middel van verschillende postsynodale apostolische exhortaties. De volgende algemene vergadering van de bisschoppensynode, in de maand oktober 2012, zal als thema hebben: De nieuwe evangelisatie voor het doorgeven van het christelijke geloof.

---

3. Johannes XXIII, toespraak bij de plechtige opening van het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, 11 oktober 1962.

4. Tweede Vat. Oecum. Conc., dogmatische constitutie *Lumen gentium*, nr. 1.

Vanaf het begin van zijn pontificaat heeft paus Benedictus XVI zich vastberaden ingezet voor een juist begrip van het concilie, waarbij hij de zogenaamde “hermeneutiek van discontinuïteit en breuk” als verkeerd van de hand wees en die welke hij zelf “de hermeneutiek van de hervorming” heeft genoemd, propageerde: vernieuwing in de continuïteit van het ene subject, de Kerk, dat de Heer ons heeft gegeven; het is een subject dat groeit in de tijd en zich ontwikkelt, maar daarbij wel hetzelfde blijft, het enige subject van het volk van God op weg”⁶. De *Catechismus van de Katholieke Kerk* is door op deze lijn te gaan zitten enerzijds “een authentieke vrucht van het Tweede Vaticaans Concilie”⁷ en anderzijds wil deze de receptie ervan bevorderen. De bijzondere bisschoppensynode van 1985, bijeengeroepen ter gelegenheid van de twintigste verjaardag van de sluiting van het Tweede Vaticaans Concilie en om een balans op te maken van de receptie ervan, heeft gesuggereerd deze *Catechismus* voor te bereiden, om aan het volk van God een compendium aan te bieden van heel de katholieke leer en een tekst als zeker referentiepunt voor lokale catechismussen. Paus Johannes Paulus II heeft dit voorstel overgenomen als een verlangen “dat ten volle beantwoordt aan een ware behoefte van de universele Kerk en de particuliere Kerken”⁸. Geredigeerd in samenwerking met heel het episcopaat van de katholieke

---

5. De gewone vergaderingen van de bisschoppensynode hebben de volgende thema's behandeld: De bescherming en de versterking van het katholieke geloof, zijn totaliteit, kracht, ontwikkeling, leerstellige en historische samenhang (1967), Het ambtelijk priesterschap en de gerechtigheid in de wereld (1971), De evangelisatie in de moderne wereld (1974), De catechese in onze tijd (1977), Het christelijk gezin (1980), Boete en verzoening in de zending van de Kerk (1983), De roeping en de zending van de leken in Kerk en wereld (1987), De vorming van de priester in de huidige omstandigheden (1991), Het gewijde leven en zijn zending in Kerk en wereld (1994), De bisschop: Dienaar van het Evangelie van Jezus Christus voor de hoop van de wereld (2001), De eucharistie: bron en hoogtepunt van het leven en de zending van de Kerk (2005), Het Woord van God in het leven en de zending van de Kerk (2008).

6. Benedictus XVI, toespraak tot de Romeinse Curie, 22 december 2005.

7. Id., apost. brief *Porta fidei*, nr. 4.

8. Johannes Paulus II, toespraak bij de sluiting van de tweede buitengewone vergadering van de bisschoppensynode, 7 december 1985, nr. 6. Dezelfde paus zei in de beginfase van die synode tijdens het Angelus op 24 november 1985: “Het geloof is het basisprincipe, de spil, het wezenlijke criterium van de door het concilie gewilde vernieuwing. Uit het geloof komen de norm, de levensstijl, de praktische oriëntering in iedere omstandigheid voort”.

Kerk, brengt deze *Catechismus* “waarlijk tot uitdrukking wat men een ‘symfonie’ van het geloof kan noemen”⁹.

De *Catechismus* bevat “iets nieuws en iets ouds (vgl. Mat. 13,52): het geloof dat altijd hetzelfde blijft en dat tevens de bron is van telkens nieuw licht. Om deze dubbele taak te vervullen sluit de *Catechismus van de Katholieke Kerk* enerzijds aan bij de ‘oude’ traditionele volgorde, gehanteerd in de catechismus van de heilige Pius V, door de inhoud in vier delen te verwoorden: *het credo*; *de heilige liturgie* met daarin de sacramenten op de eerste plaats; *het christelijk handelen* uiteengezet met de geboden als uitgangspunt; en tenslotte *het christelijk gebed*. Maar tegelijkertijd is de inhoud vaak op een ‘nieuwe’ wijze uitgedrukt als antwoord op de vragen van onze tijd”¹⁰. Deze *Catechismus* is “een krachtig en geschikt middel voor de kerkelijke gemeenschap” en “een betrouwbare leidraad bij het geloofsonderricht”¹¹. Hierin vindt de geloofsinhoud “een systematische en organische synthese. ... Hier komt immers de rijkdom van het onderricht naar voren dat de Kerk heeft ontvangen, behoed en aangereikt gedurende haar tweeduizendjarige geschiedenis. Van de Heilige Schrift tot de kerkvaders, van de leraren in de theologie tot de heiligen door alle eeuwen heen biedt de *Catechismus* een voortdurende herinnering aan de vele manieren waarop de Kerk heeft gemediteerd over het geloof en in de leer vooruitgang heeft geboekt om zekerheid aan de gelovigen in hun geloof ervan te geven”¹².

Het Jaar van het geloof wil een bijdrage leveren aan een hernieuwde bekeering tot de Heer Jezus en aan de herontdekking van het geloof, opdat alle leden van de Kerk geloofwaardige en vreugdevolle getuigen zijn van de verrezen Heer in de wereld van vandaag, in staat de zovele mensen die op zoek zijn “de poort van het geloof” te wijzen. Deze “poort” zet de blik van de mens wijd open voor Jezus Christus, onder ons aanwezig “alle dagen tot aan

---

9. Id., apost. const. *Fidei depositum*, 11 oktober 1992, nr. 2.

10. Ibid., nr. 3.

11. Ibid., nr. 4.

12. Benedictus XVI, apost. brief *Porta fidei*, nr. 11.

de voleinding der wereld” (Mat. 28, 30). Hij laat ons zien hoe “de kunst van het leven” wordt geleerd “in een intense relatie met Hem”¹³. “Met zijn liefde trekt Jezus Christus alle mensen van iedere generatie tot zich: in iedere tijd roept Hij de Kerk bijeen en vertrouwt haar de verkondiging van het Evangelie toe met een opdracht die steeds nieuw is. Daarom is ook vandaag een meer overtuigde inzet van de Kerk ten gunste van een nieuwe evangelisatie nodig om de vreugde in het geloof opnieuw te ontdekken en het enthousiasme in het meedelen van het geloof te hervinden”¹⁴.

Op last van paus Benedictus XVI¹⁵ heeft de Congregatie voor de Geloofsleer in overeenstemming met de bevoegde decasteries van de Heilige Stoel en met de bijdrage van de commissie voor de voorbereiding van het Jaar van het geloof¹⁶ onderhavige notitie opgesteld met enkele aanwijzingen om deze tijd van genade te beleven, zonder andere voorstellen uit te sluiten die de Heilige Geest nog zal willen doen opkomen onder herders en gelovigen in de verschillende delen van de wereld.

Aanwijzingen

“Ik weet Wie ik mijn vertrouwen heb geschonken” (2 Tim. 1, 12): dit woord van de heilige Paulus helpt ons te begrijpen dat het geloof “op de eerste plaats *een zich persoonlijk bekennen* van de mens *tot God is*; het is tegelijkertijd, en hiermee onlosmakelijk verbonden, *de vrije instemming met geheel de waarheid die God geopenbaard heeft*”¹⁷. Het geloof als een zich persoon-

---

13. Id., toespraak tot de deelnemers aan de ontmoeting, georganiseerd door de Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Nieuwe Evangelisatie, 15 oktober 2011.

14. Id., apost. nrief *Porta fidei*, nr. 7.

15. Vgl. *ibid.*, nr. 12.

16. Genoemde commissie, gevormd op de Congregatie voor de Geloofsleer in opdracht van de Heilige Vader Benedictus XVI, telt onder haar leden: de kardinalen William Levada, Francis Arinze, Angelo Bagnasco, Ivan Dias, Francis E. George, Zenon Grocholewski, Marc Ouellet, Mauro Piacenza, Jean-Pierre Ricard, Stanislaw Rylko en Christoph Schönborn; de aartsbisschoppen Luis F. Ladaria en Salvatore Fisichella; de bisschoppen Mario del Valle Moronta Rodriguez, Gerhard Ludwig Müller en Raffaello Martinelli.

17. *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 150.

lijk toevertrouwen aan de Heer en het geloof dat wij belijden in het Credo zijn onverbrekelijk, zij veronderstellen elkaar en vereisen elkaar. Er bestaat een diepe band tussen een beleefd geloof en zijn inhoud: het geloof van de getuigen en belijders is ook het geloof van de apostelen en de kerkleraren.

In deze zin willen de volgende aanwijzingen voor het Jaar van het geloof zowel de ontmoeting met Christus door authentieke geloofsgetuigen als een steeds grotere kennis van zijn inhoud bevorderen. Het betreft voorstellen die bij wijze van voorbeelden een bereidwillige kerkelijke verantwoordelijkheid wil opwekken ten opzichte van de uitnodiging van de Heilige Vader dit Jaar ten volle te beleven als een bijzondere “tijd van genade”¹⁸. De vreugdevolle herontdekking van het geloof zal ook eraan bij kunnen dragen de eenheid en de gemeenschap tussen de verschillende groeperingen te verstevigen die de grote familie van de Kerk vormen.

I. Op het niveau van de universele Kerk

1. De voornaamste kerkelijke gebeurtenis aan het begin van het Jaar van het geloof zal de 13^e algemene vergadering van de bisschoppensynode zijn, bijeengeroepen door paus Benedictus XVI in de maand oktober 2012 en gewijd aan *De nieuwe evangelisatie voor het doorgeven van het christelijke geloof*. Tijdens deze synode zal op 11 oktober 2012 een plechtige viering van de opening van het Jaar van het geloof plaatsvinden, ter herinnering aan de vijftigste verjaardag van de opening van het Tweede Vaticaanse Concilie.

2. In het Jaar van het geloof dient men het pelgrimeren van de gelovigen naar de Stoel van Petrus aan te moedigen om er het geloof in God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest te belijden, door zich te verenigen met hem die vandaag geroepen is zijn broeders in het geloof te versterken (vgl. Luc. 22,32). Het zal belangrijk zijn ook het pelgrimeren naar het Heilig Land te bevorderen, de plaats die het eerst de tegenwoordigheid heeft gezien van Jezus, de Heiland, en zijn moeder Maria.

---

18. Benedictus XVI, apost. brief *Porta fidei*, nr. 15.

3. In de loop van dit Jaar zal het nuttig zijn de gelovigen uit te nodigen om zich met een bijzondere devotie tot Maria te richten, het beeld van de Kerk, die “in zich de hoogste geloofsgeheimen verenigt en weerspiegelt”¹⁹. Men dient derhalve ieder initiatief aan te moedigen dat de gelovigen helpt de bijzondere rol van Maria in het heilsmysterie te erkennen, haar met kinderlijke liefde te beminnen en haar geloof en deugd na te volgen. Met het oog daarop zal het uitermate gepast zijn pelgrimstochten naar en vieringen en ontmoetingen in de belangrijkste heiligdommen te doen plaatsvinden.

4. De komende Wereldjongerendag in Rio de Janeiro in juli 2013 zal de jongeren een bijzondere gelegenheid bieden om de vreugde te ondervinden die voortkomt uit het geloof in de Heer en uit de gemeenschap met de Heilige Vader, in de grote familie van de Kerk.

5. Men hoopt op symposia, congressen en bijeenkomsten met een grote draagwijdte, ook op internationaal niveau, die de ontmoetingen met authentieke geloofsgetuigenissen en de kennis van de inhoud van het katholieke geloof bevorderen. Om te laten zien hoe ook vandaag het Woord van God blijft groeien en zich blijft verspreiden zal het belangrijk zijn getuigenis af te leggen dat in Jezus Christus “al het zwoegen en al het verlangen van het menselijk hart zijn vervulling vindt”²⁰, en dat het geloof “een nieuw criterium wordt voor het denken en het handelen dat heel het leven van de mens verandert”²¹. Enkele congressen zullen in het bijzonder gewijd moeten zijn aan de herontdekking van het onderricht van het Tweede Vaticaans Concilie.

6. Voor alle gelovigen zal het Jaar van het geloof een gunstige gelegenheid bieden om de kennis van de belangrijkste documenten van het Tweede Vaticaans Concilie en de studie van de *Catechismus van de Katholieke Kerk* te verdiepen. Dit geldt in het bijzonder voor de kandidaten voor het priesterschap, vooral gedurende het propedeutisch jaar of in de eerste jaren van de

---

19. Tweede Vat. Oecum Conc., dogm. const. *Lumen gentium*, nr. 65.

20. Benedictus XVI, apost. brief *Porta fidei*, nr. 13.

21. *Ibid.*, nr. 6.

studie theologie, voor de mannelijke en vrouwelijke novicen van de instituten van gewijd leven en de gemeenschappen van apostolisch leven, evenals voor hen die een proeftijd doormaken om zich aan te sluiten bij een gemeenschap of kerkelijke beweging.

7. Genoemd Jaar zal ook een gunstige gelegenheid zijn de homilieën, de catechese, de toespraken en andere bijdragen van de Heilige Vader met nog grotere aandacht in zich op te nemen. Herders, gewijde personen en gelovigen zullen worden uitgenodigd tot een hernieuwde inzet voor een daadwerkelijk en hartelijk aansluiten bij het onderricht van de opvolger van Petrus.

8. Men hoopt dat er tijdens het Jaar van het geloof in samenwerking met de Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Eenheid van de Christenen verschillende oecumenische initiatieven worden ontplooid die erop zijn gericht “het herstel van de eenheid onder alle christenen”, dat een van de belangrijkste doelstellingen van het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie²² is, af te smeken en te bevorderen. In het bijzonder zal er een plechtige oecumenische viering plaatsvinden om het geloof in Christus door alle gedoopten opnieuw te bevestigen.

9. Bij de Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Nieuwe Evangelisatie zal een daarvoor bestemd secretariaat worden ingericht om de verschillende initiatieven te coördineren betreffende het Jaar van het geloof, die door de verschillende decasteries van de Heilige Stoel worden gepropageerd of hoe dan ook van belang zijn voor de universele Kerk. Men dient genoemd secretariaat op tijd te informeren omtrent de belangrijkste evenementen die worden georganiseerd; ook dit secretariaat zal geëigende initiatieven in dezen kunnen suggereren. Het secretariaat zal een desbetreffende website openen om iedere nuttige informatie te bieden voor een efficiënte beleving van het Jaar van het geloof.

---

22. Tweede Vat. Oecum. Conc., decr. *Unitatis redintegratio*, 1.

10. Ter afsluiting van dit Jaar, op het hoogfeest van Onze Heer Jezus Christus, Koning van het heelal, zal er een Eucharistieviering door de Heilige Vader plaatsvinden waarin plechtig de geloofsbelijdenis zal worden hernieuwd.

II. Op het niveau van de bisschoppenconferenties²³

1. De bisschoppenconferenties zullen een studiedag kunnen wijden aan het thema van het geloof, het persoonlijke getuigenis en het doorgeven ervan aan de nieuwe generaties, zich bewust van de bijzondere zending van de bisschoppen als leermeesters en “herauten van het geloof”²⁴.

2. Het zal nuttig zijn een nieuwe publicatie te bevorderen van de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie, van de *Catechismus van de Katholieke Kerk* en het *Compendium* hiervan, ook in pocketuitgaven en goedkope edities, en een grotere verspreiding hiervan met behulp van elektronische middelen en de moderne technologieën.

3. Wenselijk is een hernieuwde inspanning om de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie en de *Catechismus van de Katholieke Kerk* te vertalen in de talen waarin een vertaling nog niet bestaat. Men moedigt initiatieven aan voor een charitatieve ondersteuning van deze vertalingen in de locale talen van de missielanden waar de particuliere Kerken de kosten ervan niet kunnen dragen. Dit dient onder leiding van de Congregatie voor de Evangelisatie van de Volken te gebeuren.

4. De herders zullen met gebruikmaking van de nieuwe communicatiemiddelen zich ervoor in dienen te zetten televisie- en radio-uitzendingen, films en publicaties, ook op populair niveau en toegankelijk voor een breed

---

23. De aanwijzingen die de bisschoppenconferenties worden aangeboden, gelden op analoge wijze ook voor de bisschoppensynodes van de patriarchale en aartsbischoppelijke hoofdkerken en voor de vergaderingen van de hiërarchen van Kerken sui iuris.

24. Tweede Vat. Oecum. Conc., dogm. const. *Lumen gentium*, nr. 25.

publiek, te bevorderen over het thema van het geloof, de principes en de inhoud ervan, evenals over de betekenis voor de Kerk van het Tweede Vaticaans Concilie.

5. De heiligen en zaligen zijn de authentieke getuigen van het geloof²⁵. Het zal daarom gepast zijn dat de bisschoppenconferenties zich ervoor inzetten de kennis over de heiligen van het eigen gebied te verspreiden, daarbij ook gebruik makend van de moderne communicatiemiddelen.

6. De hedendaagse wereld is gevoelig voor de relatie tussen geloof en kunst. In die zin wordt de bisschoppenconferenties aanbevolen met het oog op de catechese en eventueel in oecumenische samenwerking het erfgoed van de kunstwerken die in de aan hun pastorale zorg toevertrouwde gebieden zijn te vinden, adequaat op hun waarde te schatten.

7. De docenten in de centra voor theologische studie, in de seminaries en aan de katholieke universiteiten worden uitgenodigd het belang in hun onderwijs van de inhoud van de *Catechismus van de Katholieke Kerk* en de implicaties die daaruit voortvloeien voor de respectievelijke vakgebieden, te toetsen.

8. Het zal nuttig zijn met behulp van theologen en gekwalificeerde auteurs populair wetenschappelijke hulpmiddelen met een apologetisch karakter voor te bereiden (vgl. 1 Petr. 3, 15). Iedere gelovige zal zo beter kunnen antwoorden op de vragen die in de verschillende culturele kringen worden gesteld nu eens met betrekking tot de uitdagingen van de sekten, dan weer met betrekking tot de problemen in verband met het secularisme en het relativisme, dan weer met betrekking tot “vragen die voortkomen uit een veranderde mentaliteit, die in het bijzonder vandaag het terrein van de nationale zekerheid reduceert tot dat van de wetenschappelijke en technologische verworvenheden”²⁶, evenals met betrekking tot andere specifieke moeilijkheden.

---

25. Vgl. Benedictus XVI, apost. brief *Porta fidei*, nr. 13.

26. *Ibid.*, nr. 12.

9. Wenselijk is een toetsing van de lokale catechismussen en de verschillende catechetische hulpmiddelen die in gebruik zijn bij de particuliere Kerken om er zeker van te zijn dat zij volledig overeenkomen met de *Catechismus van de Katholieke Kerk*²⁷. In het geval waarin enkel catechismussen of hulpmiddelen van de catechese niet volledig in overeenstemming zijn met de *Catechismus van de Katholieke Kerk* of lacunes laten zien, zal men kunnen beginnen met het ontwikkelen van nieuwe, eventueel naar het voorbeeld en met de hulp van de andere bisschoppenconferenties die al ervoor hebben gezorgd deze samen te stellen.

10. Er zal in samenwerking met de hiertoe bevoegde Congregatie voor de Katholieke Opvoeding een toetsing dienen plaats te vinden van de aanwezigheid van de inhoud van de *Catechismus van de Katholieke Kerk* in de *Ratio* van de vorming van de toekomstige priesters en in het curriculum van hun theologische studie.

III. Op diocesaan niveau

1. Gewenst is een viering ter gelegenheid van de opening van het Jaar van het geloof en een plechtige afsluiting ervan op het niveau van elke particuliere Kerk, waarbij “wij de gelegenheid zullen hebben het geloof in de verrezen Heer te belijden in onze kathedralen en in de kerken van heel de wereld”²⁸.

2. In ieder bisdom van de wereld zal men een dag dienen te organiseren over de *Catechismus van de Katholieke Kerk*, waarbij in het bijzonder de priesters, de gewijde personen en de catechisten worden uitgenodigd. Bij deze gelegenheid zullen bijvoorbeeld de oosterse katholieke epararchieën een ontmoeting kunnen hebben met de priesters om te getuigen van de eigen, specifieke liturgische gevoelswereld en traditie binnen het enige geloof in Christus; zo zullen de jonge particuliere Kerken in de missiegebieden uitgenodigd kun-

---

27. Vgl. Johannes Paulus II, apost. const. *Fidei depositum*, nr. 4.

28. Benedictus XVI, apost. brief *Porta fidei*, nr. 8.

nen worden om een hernieuwd getuigenis te geven van die vreugde van het geloof die hen zo kenmerkt.

3. Iedere bisschop zal een pastorale brief aan het thema van het geloof kunnen wijden en daarbij het belang van het Tweede Vaticaans Concilie en de *Catechismus van de Katholieke Kerk* in herinnering roepen en rekening houden met de specifieke pastorale omstandigheden van het deel van de gelovigen dat hem is toevertrouwd.

4. Het is wenselijk dat in ieder bisdom onder de verantwoordelijkheid van de bisschop ogenblikken van catechese worden georganiseerd die bestemd zijn voor jongeren en hen die op zoek zijn naar de zin van het leven, en ten doel hebben de schoonheid van het geloof van de Kerk te ontdekken, alsook dat ontmoetingen met belangrijke getuigen worden bevorderd.

5. Men zal de receptie dienen te toetsen van het Tweede Vaticaans Concilie en de *Catechismus van de Katholieke Kerk* in het leven en de zending van iedere individuele particuliere Kerk, vooral op het terrein van de catechese. In die zin is er een hernieuwde inzet gewenst van de kant van de catechetische diensten van het bisdom, die - ondersteund door de commissies voor de catechese van de bisschoppenconferenties - de plicht hebben om te zorgen voor de vorming van de catechisten op het vlak van de inhoud van het geloof.

6. De permanente vorming van de geestelijkheid zal, vooral in dit Jaar van het geloof, zich kunnen concentreren op de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie en de *Catechismus van de Katholieke Kerk* door bijvoorbeeld thema's te behandelen als "de verkondiging van de verrezen Christus", "de Kerk als sacrament van het heil", "de zending om te evangeliseren in de wereld van vandaag", "geloof en ongelooft", "geloof, oecumene en interreligieuze dialoog", "geloof en eeuwig leven", "de hermeneutiek van de hervorming in continuïteit", "de *Catechismus* in de gewone pastorale zorg".

7. De bisschoppen worden uitgenodigd vooral in de Veertigdagentijd boetevieringen te organiseren waarin God om vergeving wordt gevraagd, ook en in het bijzonder voor de zonden tegen het geloof. Dit Jaar zal eveneens een tijd zijn die gunstig is om met groter geloof en veelvuldiger te naderen tot het boetesacrament.

8. Het is wenselijk om de academische en culturele wereld te betrekken bij een vernieuwde gelegenheid voor een creatieve dialoog tussen geloof en rede door middel van symposia, congressen en studiedagen, vooral op de katholieke universiteiten, waarbij men laat zien “hoe er tussen geloof en authentieke wetenschap geen conflict mag zijn, omdat beide, ook al is dat langs andere wegen, streven naar de waarheid”²⁹.

9. Het zal belangrijk zijn ontmoetingen te bevorderen met mensen die, “ook al herkennen zij niet in zich de gave van het geloof, toch oprecht op zoek zijn naar de uiteindelijke zin van en de definitieve waarheid over hun bestaan en de wereld”³⁰ en zich daarbij ook te laten inspireren door de dialogen in de “voorhof der heidenen”, op gang gebracht onder leiding van de Pauselijke Raad voor de Cultuur.

10. Het Jaar van het geloof zal een gelegenheid kunnen zijn om meer aandacht te besteden aan de katholieke scholen, de geschikte plaats om de leerlingen een levend getuigenis te bieden van de Heer en om hun geloof te ontwikkelen met een gepaste verwijzing naar het gebruik van goede catechetische middelen, zoals het *Compendium van de Catechismus van de Katholieke Kerk* of *Youcat*.

---

29. Ibid., nr. 12.

30. Ibid., nr. 10.

IV. Op het niveau van parochies / gemeenschappen / verenigingen / bewegingen

1. Ter voorbereiding op het Jaar van het geloof worden alle gelovigen uitgenodigd aandachtig de apostolische brief *Porta fidei* van de Heilige Vader Benedictus XVI te lezen en te overwegen.
2. Het Jaar van het geloof “zal een gunstige gelegenheid zijn om de *viering* van het geloof in de liturgie te intensiveren, en in het bijzonder in de Eucharistie”³¹. In de Eucharistie, mysterie van het geloof en bron van de nieuwe evangelisatie, wordt het geloof van de Kerk verkondigd, gevierd en versterkt. Alle gelovigen worden uitgenodigd er bewust, actief en met vrucht aan deel te nemen om authentieke getuigen van de Heer te zijn.
3. De priesters zullen meer aandacht kunnen schenken aan het bestuderen van de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie en de *Catechismus van de Katholieke Kerk* om zo daarvan de vrucht voor de parochiepastoraal - catechese, prediking, voorbereiding op de sacramenten - te plukken en cycli van homilieën te houden over het geloof of enkele bijzondere aspecten ervan, bijvoorbeeld “de ontmoeting met Christus”, “de wezenlijke inhoud van het Credo”, “het geloof en de Kerk”³².
4. De catechisten zullen meer kunnen putten uit de leerstellige rijkdom van de *Catechismus van de Katholieke Kerk* en onder verantwoordelijkheid van de respectievelijke pastoors, groepen gelovigen begeleiden voor het lezen en een gemeenschappelijke verdieping van dit kostbare instrument teneinde kleine geloofsgemeenschappen te vormen die van de Heer Jezus getuigen.
5. Het is wenselijk dat men in de parochies zich opnieuw inzet voor de verspreiding en de verstrekking van de *Catechismus van de Katholieke Kerk* of

---

31. Ibid., nr. 9.

32. Vgl. Benedictus XVI, postsyn. apost. exhort. *Verbum Domini*, 10 september 2010, nrs. 59-60 en 74.

van andere hulpmiddelen die geschikt zijn voor gezinnen, de authentieke huiskerken en de eerste plaats waar het geloof wordt doorgegeven, bijvoorbeeld in de context van de zegening van het huis, het doopsel van volwassenen, het vormsel, het huwelijk. Dat zal kunnen bijdragen aan het belijden en de verdieping van de katholieke leer “in onze huizen en onze gezinnen, opdat ieder de sterke behoefte voelt het geloof van altijd beter te leren kennen en door te geven aan de toekomstige generaties”³³.

6. Het zal nuttig zijn volksmissies en andere initiatieven te bevorderen in de parochies en op de werkplek, om de gelovigen te helpen opnieuw de gave van het geloof van het doopsel en de verantwoordelijkheid voor het getuigen ervan te ontdekken, in het bewustzijn dat de christelijke roeping “krachtens haar aard tegelijk een roeping tot het apostolaat is”³⁴.

7. In deze tijd worden de leden van de instituten van gewijd leven en sociëteiten van apostolisch leven aangespoord zich in te zetten voor de nieuwe evangelisatie, met een hernieuwde aansluiting bij de Heer Jezus door middel van de bijdrage van het eigen charisma en in trouw aan de Heilige Vader en zijn leer.

8. De contemplatieve gemeenschappen zullen gedurende het Jaar van het geloof in het bijzonder aandacht schenken aan het gebed voor de vernieuwing van het geloof in het volk van God en voor een nieuw elan in het doorgeven ervan aan de jongere generaties.

9. De kerkelijke verenigingen en bewegingen worden uitgenodigd specifieke initiatieven te bevorderen die door de bijdrage van het eigen charisma en in samenwerking met de lokale herders zich voegen in de grote gebeurtenis van het Jaar van het geloof. De nieuwe kerkelijke gemeenschappen en bewegingen zullen op een creatieve en edelmoedige wijze de meest adequate midde-

---

33. Id., apost. brief *Porta fidei*, nr. 8.

34. Tweede Vat. Oecum. Conc., decr. *Apostolicam actuositatem*, nr. 2.

len moeten weten te vinden om hun geloofsgetuigenis aan te bieden ten dienste van de Kerk.

10. Alle gelovigen, die zijn geroepen om de gave van het geloof tot nieuw leven te brengen, zullen moeten trachten de eigen ervaring van geloof en liefde³⁵ mee te delen door te spreken met hun broeders en zusters, ook van andere christelijke gezindten, met de volgelingen van andere godsdiensten en met hen die niet geloven of onverschillig zijn. Zo is het wenselijk dat heel het christelijke volk een soort missie begint voor hen met wie het leeft en werkt, in het bewustzijn “een heilsboodschap te hebben ontvangen die aan allen verkondigd moet worden”³⁶.

SLOT

Het geloof “is een levensgezel die het mogelijk maakt met een steeds nieuwe blik de wonderen waar te nemen die God voor ons tot stand brengt. Gericht als het is op het begrijpen van de tekenen van de tijd in het heden van de geschiedenis, verplicht het geloof ieder van ons ertoe een levend teken te worden van de tegenwoordigheid van de Verrezenen in de wereld”³⁷. Het geloof is een persoonlijke en tegelijkertijd gemeenschappelijke daad: het is een gave van God, die wordt beleefd in de grote gemeenschap van de Kerk en moet worden meegedeeld aan de wereld. Ieder initiatief voor het Jaar van het geloof wil de vreugdevolle herontdekking en het hernieuwde getuigenis van het geloof begunstigen. De hier aangeboden aanwijzingen hebben het doel alle leden van de Kerk uit te nodigen zich ervoor in te zetten dat dit Jaar een bevoorrechte gelegenheid is om samen te delen wat de christen als het meest dierbare heeft: Christus Jezus, Verlosser van de mens, Koning van het heelal, “de aanvoerder en voltooiër van ons geloof” (Heb. 12, 2).

---

35. Vgl. Benedictus XVI, apost. brief *Porta fidei*, nr. 14.

36. Tweede Vat. Oecum. Conc., past. const. *Gaudium et spes*, nr. 1.

37. Benedictus XVI, apost. brief *Porta fidei*, nr. 15.

Rome, vanuit de vestiging van de Congregatie voor de Geloofsleer, 6 januari 2012, op het Hoogfeest van de Openbaring van de Heer.

William kard. Levada

Prefect

+ Luis F. Ladaria, S.J.

Titulair aartsbisschop van Thibica

Secretaris

© Copyright 2012 – Libreria Editrice Vaticana / Secretariaat RK Kerk in Nederland

Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers